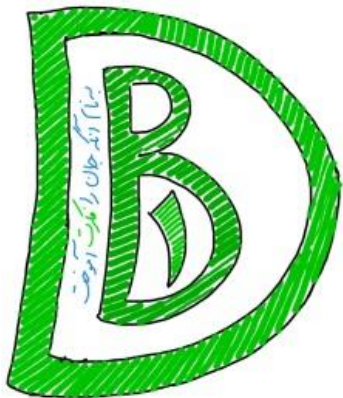

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

بخش یازدهم: پایگاه داده‌های غیر رابطه‌ای (NoSQL)

مرتضی امینی

نیمسال اول ۹۸-۹۹

پیدایش پایگاه‌های داده‌ی NoSQL ☐

تفاوت پایگاه‌های داده‌ی رابطه‌ای و غیر رابطه‌ای (NoSQL) ☐

انواع مدل‌های داده‌ی NoSQL ☐

کلید-مقدار (Key-Value Store) ☐

سندگرا (Document Based) ☐

ستونی (Column Based) ☐

مبتنی بر گراف (Graph Based) ☐

پیدایش پایگاه‌های داده‌ی NoSQL

تفاوت پایگاه‌های داده‌ی رابطه‌ای و غیر رابطه‌ای (NoSQL)

انواع مدل‌های داده‌ی NoSQL

کلید-مقدار (Key-Value Store)

سندگرا (Document Based)

ستونی (Column Based)

مبتنی بر گراف (Graph Based)

□ ظهور و گسترش برنامه‌های استفاده کننده از فناوری‌های جدید

□ اینترنت

□ ابر

□ تلفن‌های هوشمند

□ رسانه‌های اجتماعی

□ داده‌های حجیم

□ اینترنت اشیاء

□ ...

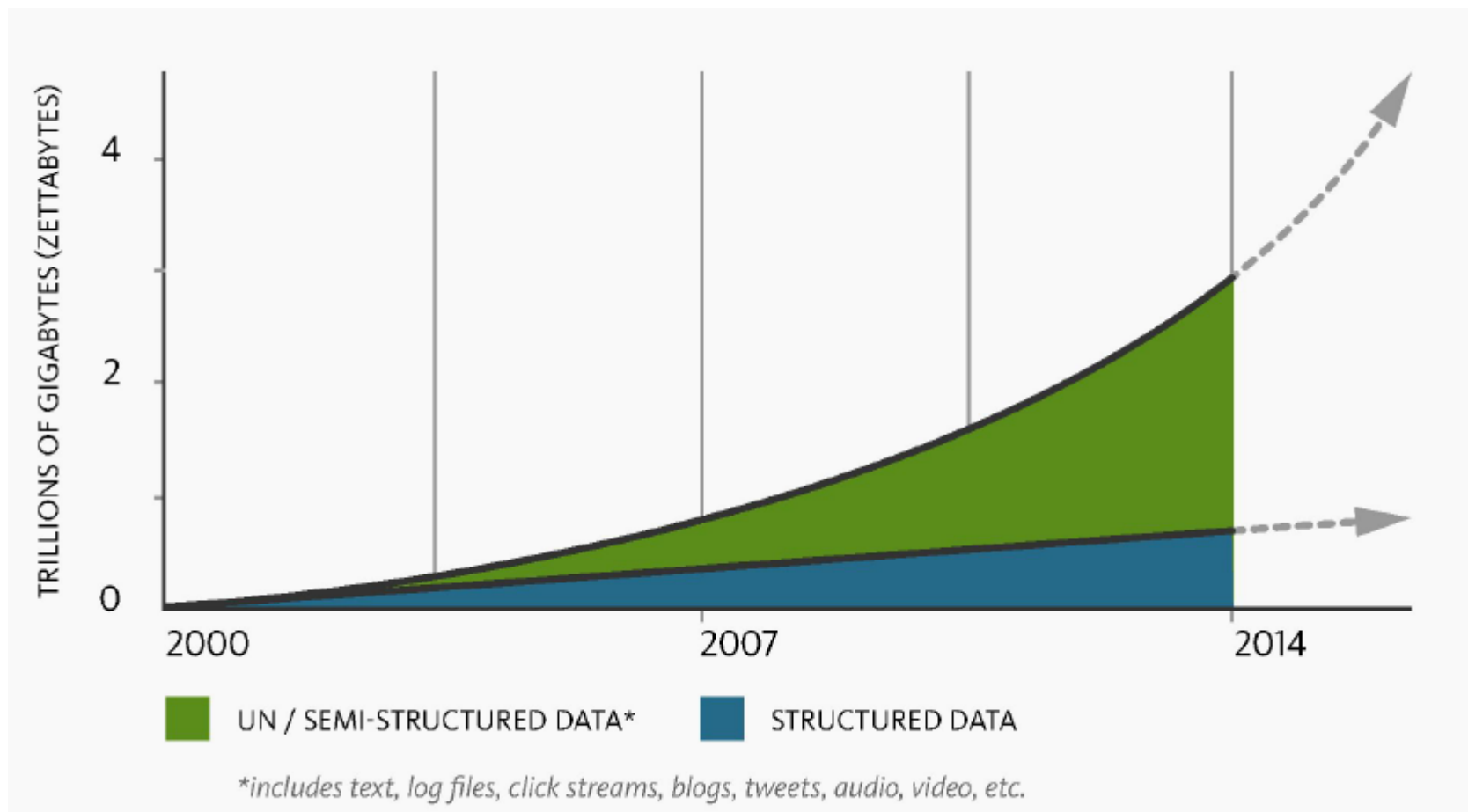

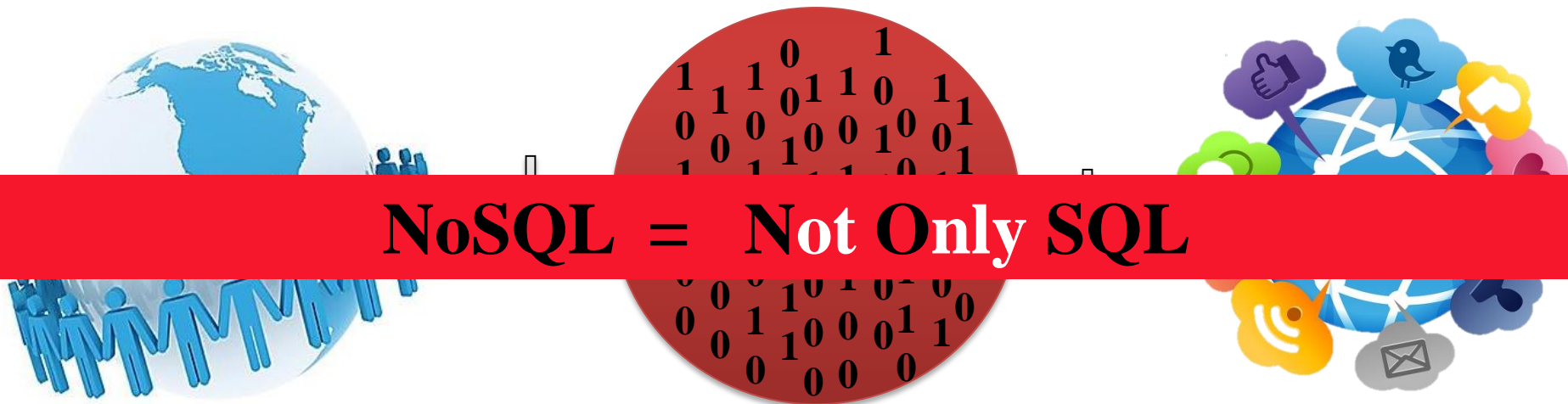
ویژگی مشترک برنامه‌های کاربردی جدید

بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۵

- ☐ پشتیبانی همزمان از تعداد زیادی کاربر توزیع شده (ده‌ها هزار یا میلیون‌ها)
- ☐ پاسخ‌دهی برخط به کاربران و سرویس‌دهی شبانه‌روزی
- ☐ حجم بالای داده
- ☐ سرعت بالای تولید داده (نیاز به به‌روزرسانی مکرر)
- ☐ تنوع زیاد داده‌ها (پشتیبانی از انواع داده ساختیافته، ناساختیافته و نیمه‌ساختیافته)

□ مطرح شدن مفهوم NoSQL در سال ۱۹۹۸ به عنوان پایگاه داده‌ی رابطه‌ای مبتنی بر فایل که استفاده از SQL را حذف کرده بود. در حال حاضر به پایگاه داده‌های غیررابطه‌ای گفته می‌شود.

□ رقابت با پایگاه‌های داده‌ی رابطه‌ای از سال ۲۰۰۹

□ دلایل ایجاد پایگاه داده‌های NoSQL:

□ گسترش برنامه‌های کاربردی جدید / افزایش حجم داده / افزایش کاربران

پیدایش پایگاه‌های داده‌ی NoSQL ☐

تفاوت پایگاه‌های داده‌ی رابطه‌ای و غیررابطه‌ای (NoSQL) ☐

انواع مدل‌های داده‌ی NoSQL ☐

کلید-مقدار (Key-Value Store) ☐

سندگرا (Document Based) ☐

ستونی (Column Based) ☐

مبتنی بر گراف (Graph Based) ☐

□ در پایگاه‌های داده‌ی رابطه‌ای

□ داده‌ها به صورت رابطه‌هایی (جدول‌هایی) مدل می‌شود.

□ اشیاء سطرهای جدول هستند.

□ جدول شامل اشیاء مشابهی است.

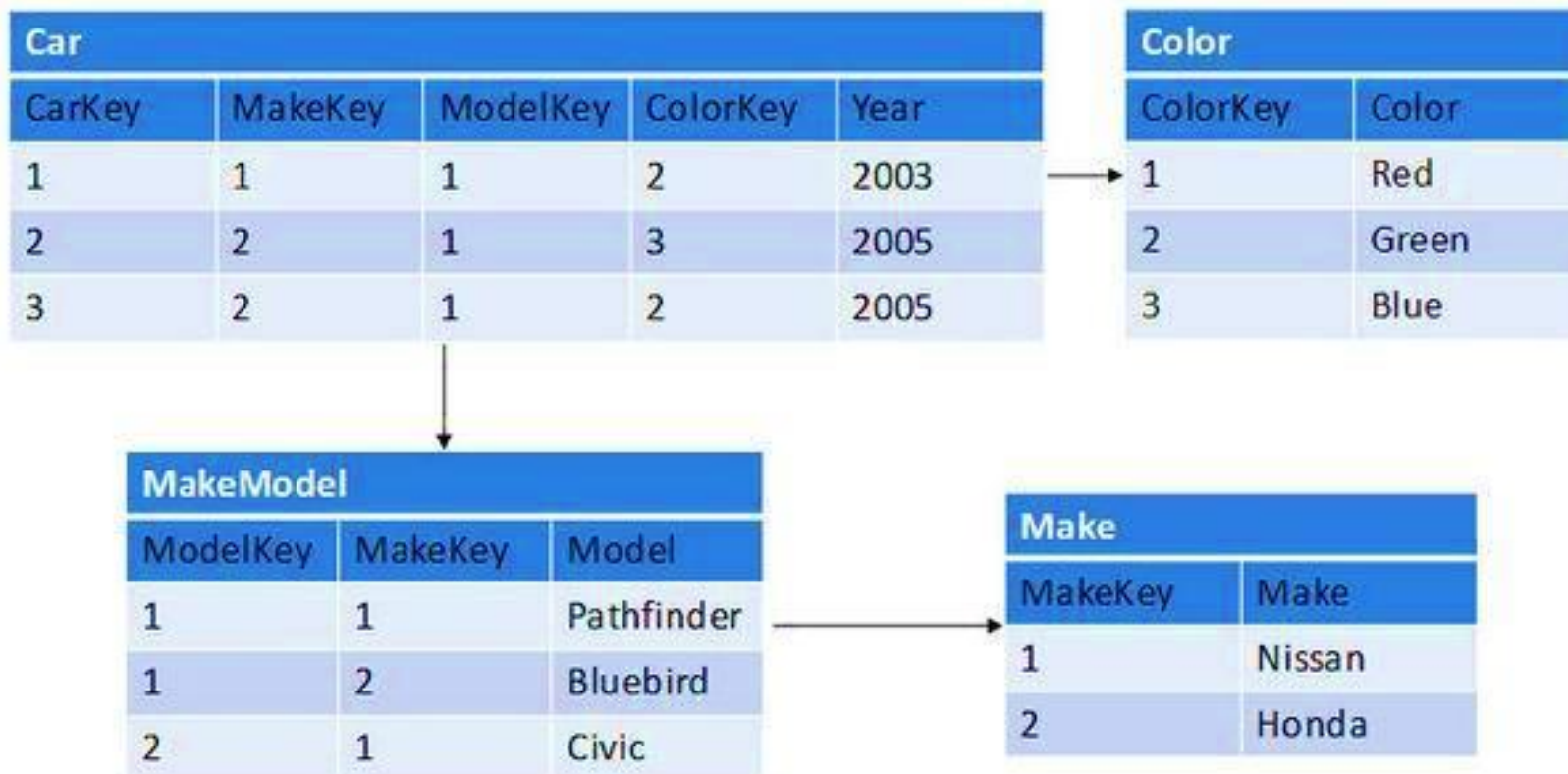
□ ارتباط بین جداول با استفاده از کلیدهای خارجی است.

یادآوری: ویژگی‌های پایگاه‌های داده‌ی رابطه‌ای

بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۱۰

یادآوری: ویژگی‌های پایگاه‌های داده‌ی رابطه‌ای

بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۱۱

☐ مدل داده‌ای رابطه‌ای

☐ شمای ثابت (مناسب برای داده‌های ساختیافته)

☐ مناسب برای داده با حجم نه چندان زیاد (مقیاس‌پذیر افقی)

☐ زمان اجرای غیرخطی برای پرس‌وجوها

☐ تاکید بر فراهم کردن محدودیت‌ها (Constraint) و برخی قابلیت‌های اضافی

☐ مناسب برای کاربردهای نیازمند دقت بالا و سازگاری داده‌ها (مانند برنامه‌های مالی و بانکی)

□ فراهم کردن ACID

□ **اتمیک بودن (Atomicity):** یا کل تراکنش اجرا شود یا هیچ بخشی از آن اجرا نشود.

□ **سازگاری (Consistency):** هر تراکنش پایگاه داده را از یک حالت سازگار یا معتبر (منطبق با محدودیتهای جامعیتی تعریف شده) به یک حالت سازگار یا معتبر دیگر ببرد.

□ **جدا بودن (Isolation):** اگر چند تراکنش به صورت همروند اجرا شوند، حالت پایگاه داده مشابه حالتی باشد که این تراکنشها به صورت سریال (پشت سر هم) اجرا شده باشند.

□ **مانایی (Durability):** هر گاه که یک تراکنش خاتمه یافته اعلام شود، اثر آن بر روی پایگاه داده مانا باقی بماند.

❑ **فاقد شمای ثابت** (انعطاف‌پذیری) و فاقد برخی از عملگرهای زمان‌بر همچون پیوند (Join)

❑ **مقیاس‌پذیری افقی** (Horizontal Scalability)

❑ نیازمند افزایش گره‌های پردازشی و ذخیره‌سازی در صورت افزایش حجم داده در ساختاری توزیع‌شده

❑ در مقابل **مقیاس‌پذیری عمودی** که نیازمند افزایش قدرت پردازش و حجم ذخیره‌سازی در گره‌های موجود، در صورت افزایش داده‌ها است.

مشخصات پایگاه‌های داده‌ی غیررابطه‌ای (NoSQL)

بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۱۴

□ استفاده از تکنیک **پارسازی (Sharding)** یا همان **توزیع افقی** برای توزیع بار

□ توزیع افقی: توزیع رکوردهای یک مجموعه داده روی گره‌های مختلف

□ **هدف اصلی:** افزایش کارایی، دسترس‌پذیری و مقیاس‌پذیری از طریق

□ توزیع رکوردهای داده‌ای روی پارها در گره‌های مختلف (Sharding Records)

□ تکرار پارها روی گره‌های مختلف (Replicating Shards)

□ **دسترسی کارا به داده‌ها** با توجه به حجم بسیار زیاد داده‌ها با استفاده از یکی از تکنیک‌های:

□ درهم‌سازی کلید با استفاده از یک تابع درهم‌ساز $h(k)$: تعیین محل شیء داده با $h(k)$

□ بخش‌بندی بازه مقادیر کلید: i نمایانگر داده‌های با کلید k که $k_{i_{min}} \leq k \leq k_{i_{max}}$

مشخصات پایگاه‌های داده‌ی غیررابطه‌ای (NoSQL)

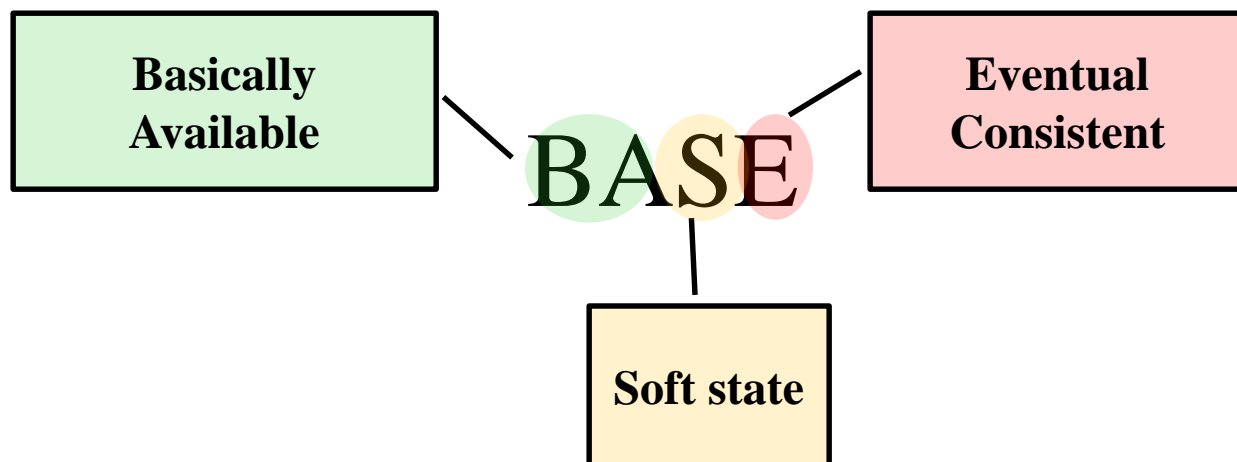
بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۱۵

□ دارای واسط (API) ساده برای ذخیره، بازیابی و به‌روزرسانی داده

□ فراهم‌سازی خواص **BASE** به جای **ACID**

□ جایگزینی **قویاً سازگار** (Strong Consistent) با **نهایتاً سازگار** (Eventually Consistent)

□ فراهم کردن BASE

□ **دسترسی اولیه (Basic Availability):** داده‌ها در اغلب مواقع در دسترس هستند ولی تضمینی برای دسترسی همیشگی به داده‌ها نیست.

□ **حالت نرم (Soft-State):** حالت سیستم در طی زمان (حتی با عدم وجود ورودی) به دلیل سازگارسازی مقادیر توزیع یا تکرار شده، ممکن است تغییر نماید.

□ **نهایتاً سازگار (Eventual Consistency):** حالت سیستم نهایتاً سازگار خواهد شد. به عبارتی دیگر سازگاری سیستم در انتهای هر تراکنش چک نمی‌شود چرا که مقادیر اقلام داده‌ای دیر یا زود منتشر و نسخه‌های مختلف نهایتاً سازگار می‌شوند.

تئوری CAP: هر پایگاه داده‌ی توزیع شده می‌تواند دو ویژگی از سه ویژگی زیر را دارا باشد.

AP

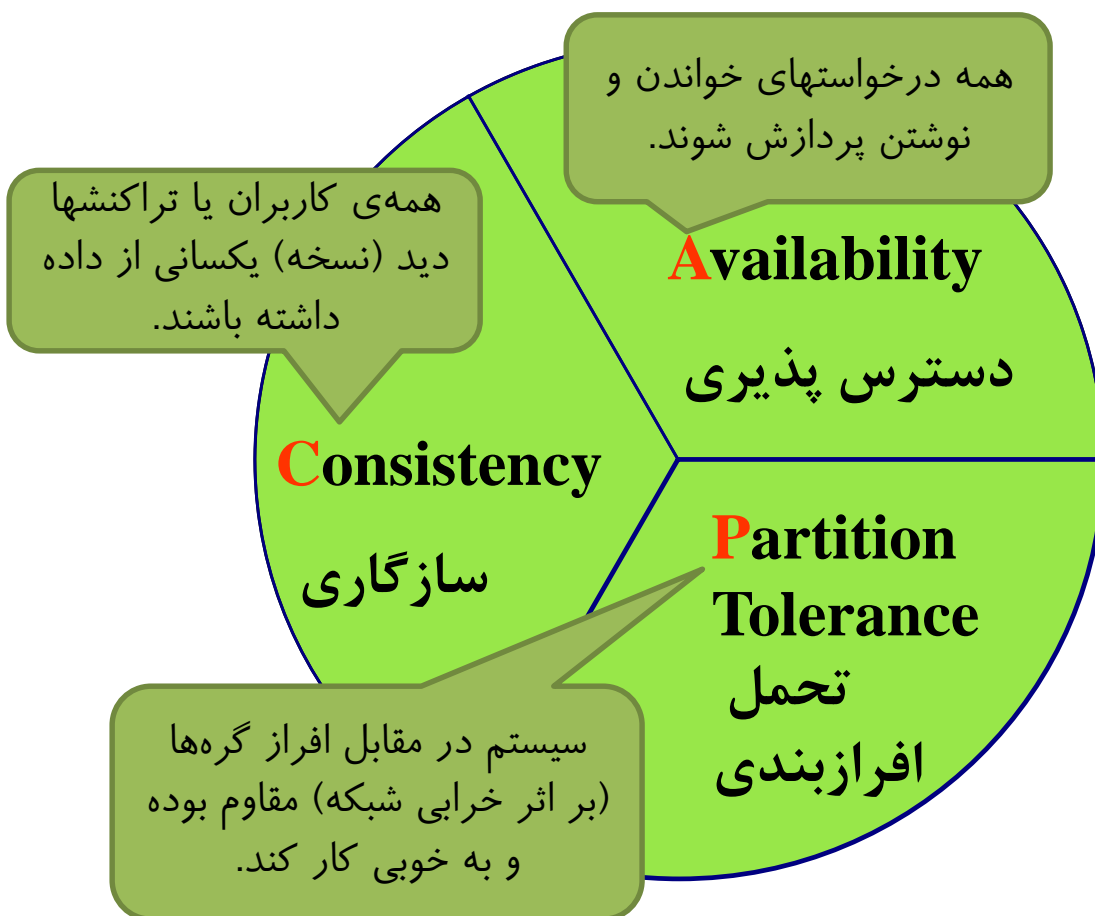
- Voldemart (Key-value)
- CouchDB (Document)
- Riak (Document)

CA

- Relational databases
- Vertica (column-oriented)
- GreenPlum (Relational)

CP

- BigTable (Column Oriented)
- MongoDB (Document)

□ پیدایش پایگاه‌های داده‌ی NoSQL

□ تفاوت پایگاه‌های داده‌ی رابطه‌ای و غیررابطه‌ای (NoSQL)

□ انواع پایگاه‌داده‌های NoSQL

□ کلید-مقدار (Key-Value Store)

□ سندگرا (Document Based)

□ ستونی (Column Based)

□ مبتنی بر گراف (Graph Based)

□ در حال حاضر بیش از ۱۵۰ نوع پایگاه داده‌ی NoSQL وجود دارد.

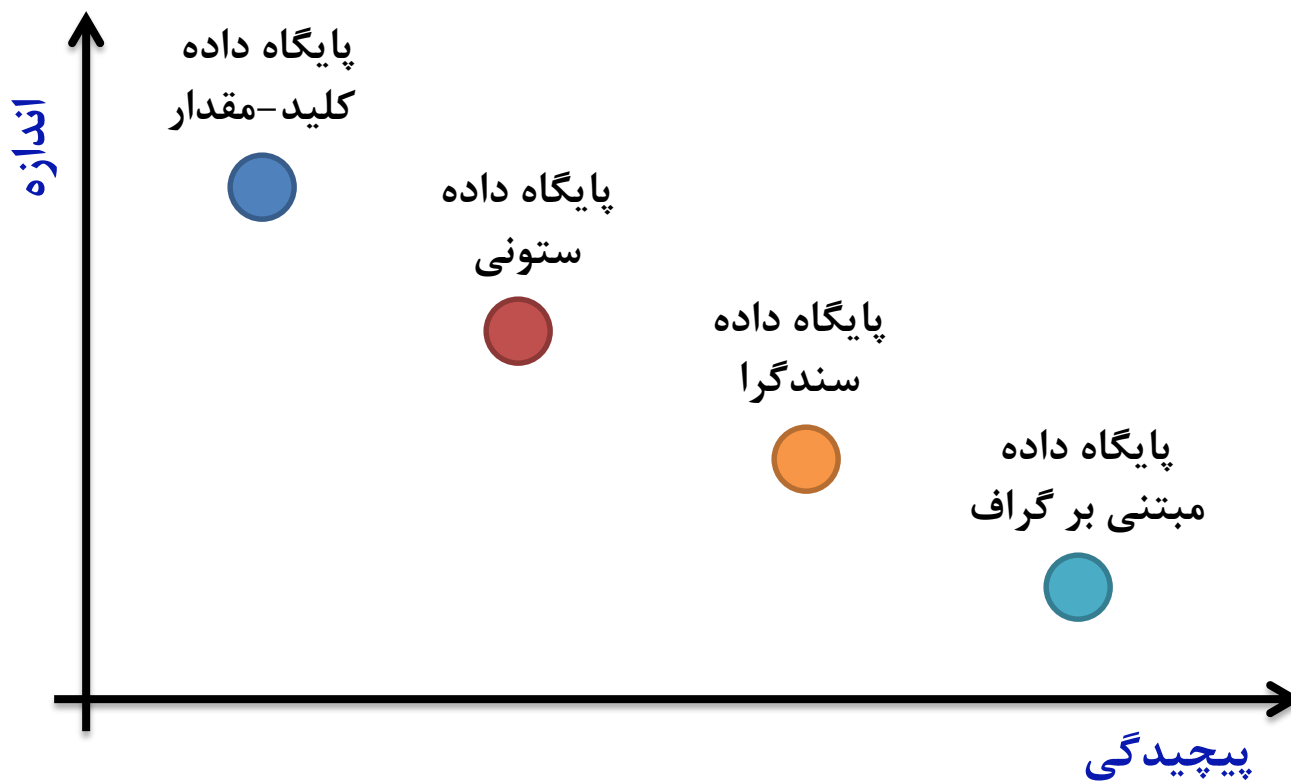
کلید-
مقدار

ستونی

مبتنی بر
گراف

سندگرا

key-value		
Amazon DynamoDB (Beta)	ORACLE BERKELEY DB 11 ^g	redis
column		
HBASE	riak	Cassandra
graph		
Neo4j the graph database	InfiniteGraph	sones
document		
CouchDB relax	mongoDB	terracore

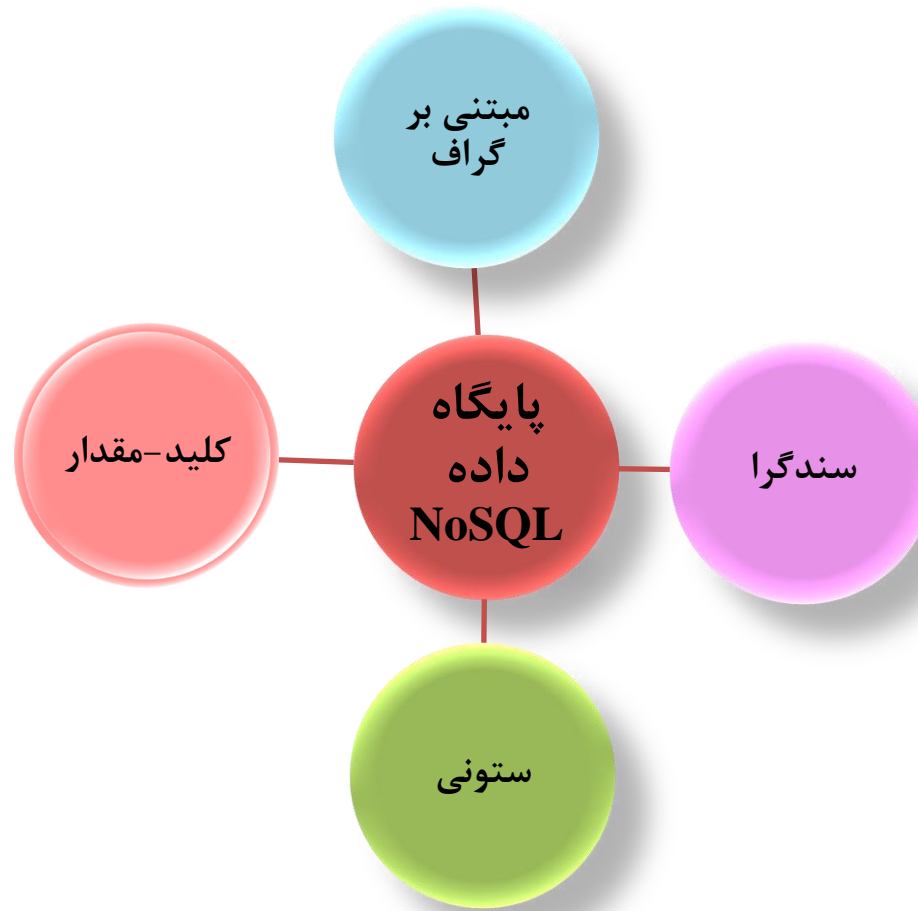

شرکت‌های استفاده کننده از NoSQL

بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۲۱

Company Name	NoSQL Name	NoSQL Storage Type
Adobe	HBase	Column
Amazon	Dynamo SimpleDB	Key-Value Document
BestBuy	Riak	Key-Value
eBay	Cassandra MongoDB	Column Document
Facebook	Cassandra Neo4j	Column Graph
Google	BigTable	Column
LinkedIn	Voldemort	Key-Value
LotsOfWords	CouchDB	Document
MongoHQ	MongoDB	Document
Mozilla	HBase Riak	Column Key-Value
Netflix	SimpleDB HBase Cassandra	Document Column Column
Twitter	Cassandra	Column

❑ ذخیره‌سازی مجموعه‌ای از عناصر کلید-مقدار به صورت (k, v) که در آن k یک کلید و v یک مقدار (یک رشته از بایتها) است.

❑ مقدار v می‌تواند ساختاری خود-توصیف داشته باشد (مانند JSON یا XML). در این صورت باید ساختار داده را به صورت رشته‌ای از بایتها **سریال‌سازی** و ذخیره نمود.

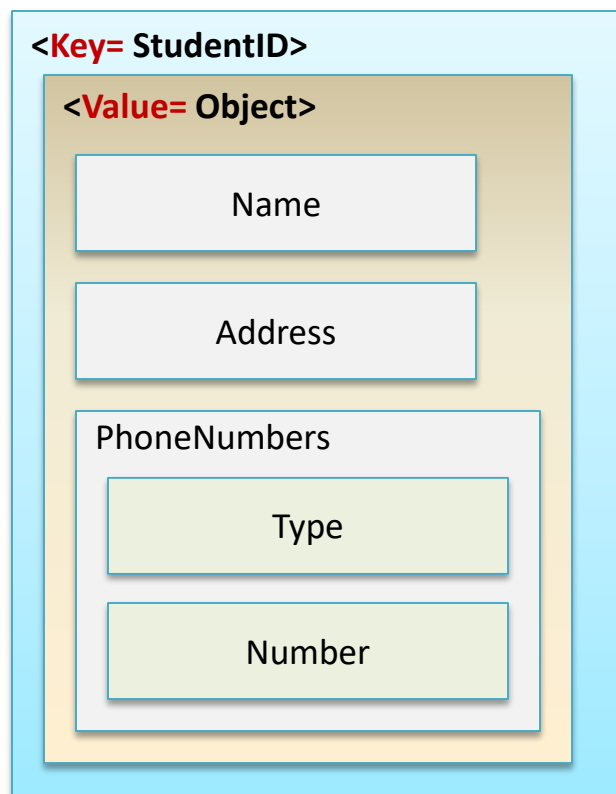
❑ پایگاه داده **Voldemort**:

❑ عملگرها:

❑ $v := \text{store.get}(k)$ بازیابی

❑ $\text{store.put}(k, v)$ درج

❑ $\text{store.delete}(k)$ حذف

توزیع و تکرار داده‌ها در پایگاه داده کلید-مقدار Voldemort

بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۲۴

□ **توزیع داده‌ها** در پایگاه داده کلید-مقدار با استفاده از $h(k)$ (مقدار درهم‌سازی شده کلید) انجام می‌شود.

□ بسته به ظرفیت گره‌ها، چند نقطه به صورت شبه تصادفی روی حلقه برای گره‌ها در نظر گرفته می‌شود.

□ بسته به اینکه $h(k)$ در چه بازه‌ای بیفتد، گره مربوطه بر روی حلقه (در جهت عقربه‌های ساعت) برای

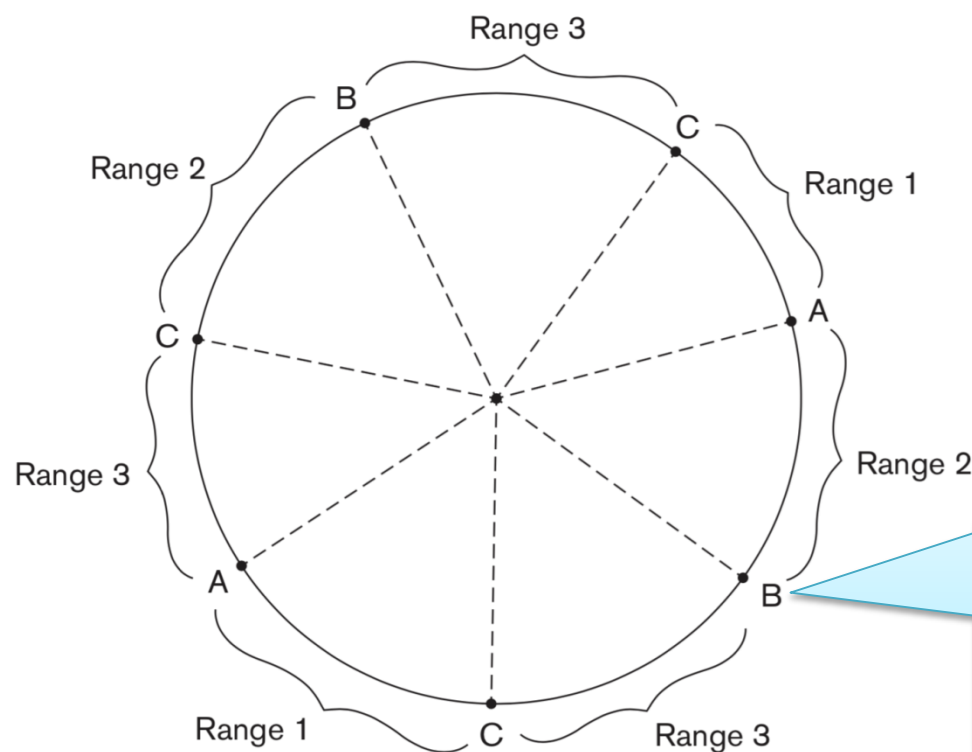
ذخیره‌سازی (k, v) استفاده می‌شود.

□ در صورت نیاز به **تکرار داده**، کلید-مقدار

مورد نظر بر روی گره مربوط به خود و **چند گره**

متوالی بعدی بر روی حلقه (در جهت عقربه‌های

ساعت) ذخیره می‌شود.

کلید-مقدارهایی که $h(k)$ آنها نقطه‌ای در بازه Range 2 در حلقه باشد، بر روی گره B ذخیره می‌شوند. تکرار این داده روی گره‌های A و C می‌تواند ذخیره شود.

مقیاس‌پذیری افقی در پایگاه داده کلید-مقدار Voldemort

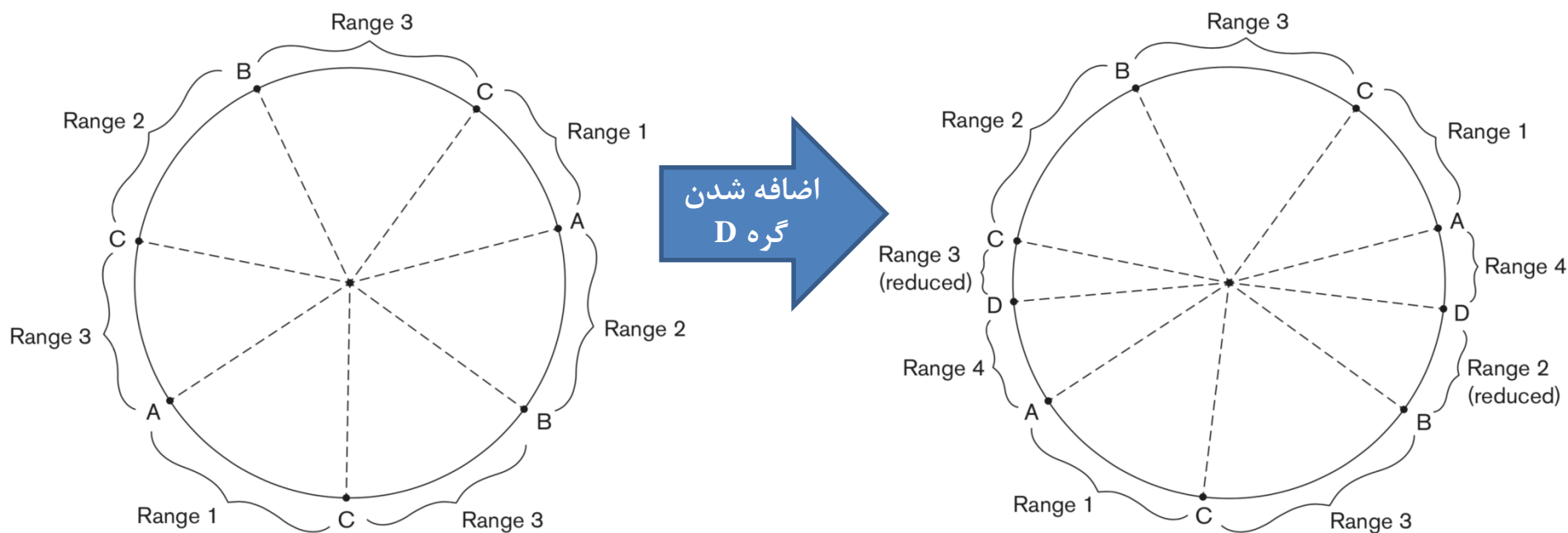
بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۲۵

با اضافه شدن یک گره جدید (مانند D) چند نقطه روی حلقه (بسته به ظرفیت گره جدید) اضافه می‌شود.

بازه‌هایی از مقادیر درهم‌سازی شده کلیدها به گره جدید منتسب می‌شود.

بخشی از کلید-مقدارها از گره‌های موجود به گره جدید منتقل می‌شوند.

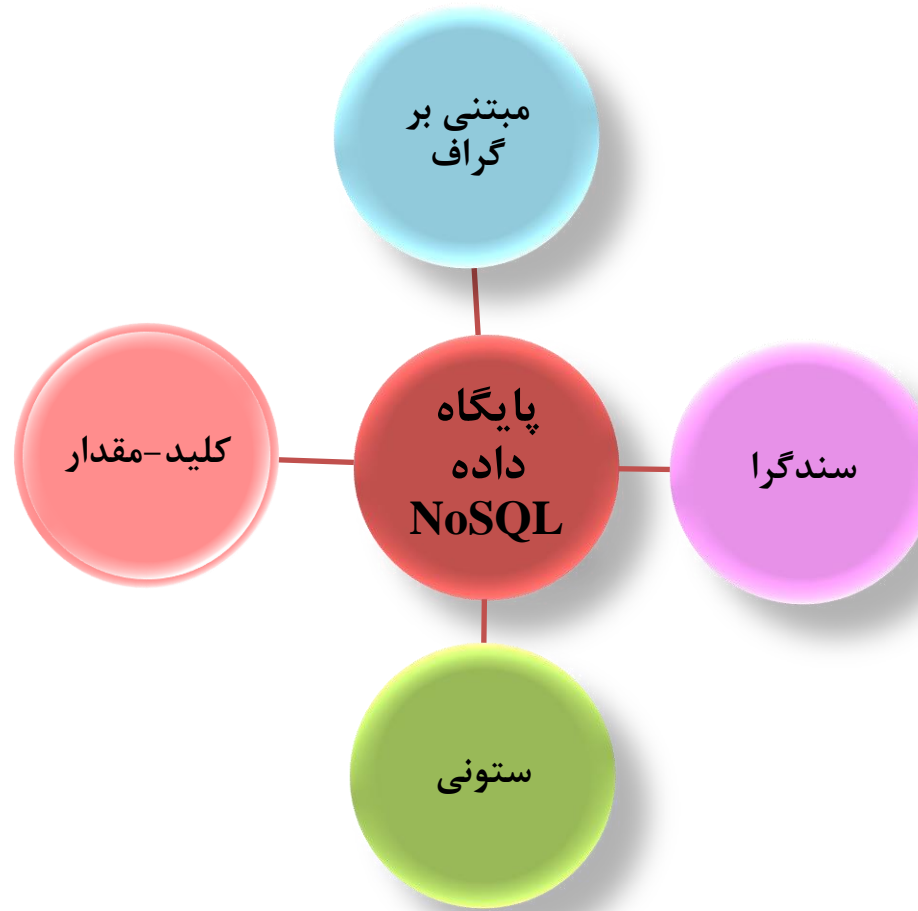

مزایا

- سرعت بالا
- بسیار مقیاس پذیر
- مدل ساده
- توزیع پذیر افقی

معایب

- بسیاری از ساختارهای داده را نمی‌توان با زوج کلید-مقدار مدل کرد.
- برای پرس و جوهای پیچیده و حاوی عملگر تجمیع، مناسب نیست.
- در صورت نیاز به پیوند داده‌ها، باید عملیات Join در سطح برنامه کاربردی صورت پذیرد.

□ داده به شکل **سند خود-توصیف‌گر** (self-descriptive) ذخیره می‌شود.

□ به شکل استاندارد JSON، XML و ...

□ فاقد شمای از پیش تعریف شده است.

□ انعطاف‌پذیر

□ کاهش فضای ذخیره‌سازی

□ ذخیره قسمت‌های غیرتهی و مهم


```
{
  "firstName": "Ali",
  "lastName": "Mohseni",
  "address": {
    "street": "21 2nd street",
    "city": "tehran"
  },
  "phoneNumbers": [
    {
      "type": "home",
      "number": "02177665544"
    },
    {
      "type": "mobile",
      "number": "091234567890"
    }
  ]
}
```

JSON

```
<?xml version="1.0">
<student>
  <firstName> Ali </firstName>
  <lastName> Mohseni </lastName>
  <address>
    <street> 21 2nd street </street>
    <city> tehran </city>
  </address>
  <phoneNumbers>
    <phone>
      <type> home </type>
      <number> 02177665544 </number>
    </phone>
    <phone>
      <type> mobile </type>
      <number> 91234567890 </number>
    </phone>
  </phoneNumbers>
</student>
```

XML

❑ سند (document): داده خودتوصیف‌گر

❑ مجموعه (collection): مجموعه‌ای از اسناد مشابه

❑ ممکن است دارای شماهای مختلفی باشند.

❑ اسناد به عنوان مقدار در پایگاه داده‌های کلید-مقدار می‌توانند ذخیره شوند.

❑ به شکلی که مقدار آن ساختار خود-توصیف مشخصی دارد.

❑ تفاوت اصلی آن با پایگاه داده‌های کلید-مقدار در قابلیت جستجو بر روی مقادیر است.

□ مستندات در قالب BSON (Binary JSON) ذخیره می‌شوند.

□ BSON دارای نوع‌داده‌های بیشتر و کارایی به‌ترنسبت به JSON است.

□ در هر مجموعه (collection)، تعدادی سند (document) ذخیره می‌شود.

□ هر سند دارای **شناسه منحصر به فردی (_id) به عنوان کلید** است که به صورت خودکار بر روی آن

شاخص درهم‌سازی (مشابه آنچه در پایگاه داده کلید-مقدار بیان شد) ایجاد می‌شود.

□ در صورت عدم درج شناسه برای یک سند، سیستم به صورت خودکار رشته‌ای را به عنوان کلید برای

آن تولید و ثبت می‌کند.

پایگاه داده سندگرا – عملیات CRUD در MongoDB

بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۳۲

ایجاد پایگاه داده و ایجاد یک مجموعه ☐

```
use myNewDB
```

```
db.createCollection(<name>: {options})
```



```
db.createCollection("project", { capped : true, size : 1310720, max : 500 } )
```

```
db.createCollection("worker", { capped : true, size : 5242880, max : 2000 } )
```

☐ اگر پایگاه داده myNewDB وجود نداشته باشد، ابتدا پایگاه داده را ایجاد می‌نماید و سپس مجموعه‌ها را ایجاد می‌نماید.

☐ با پارامتر capped می‌توان بر روی اندازه (size) مجموعه و حداکثر تعداد اسناد (max) در مجموعه، محدودیت تعریف کرد.

□ درج سند (تک یا گروهی) در مجموعه

db.collection.insertOne(document, {writeConcern: optionsDocument})

db.collection.insertMany([document1, document2, ...], {writeConcern: optionsDocument})

db.project.insertOne({ _id: "P1", Pname: "ProductX", Plocation: "Bellaire" })

db.worker.insertMany([{_id: "W1", Ename: "John Smith", Hours: "32.5" },
{_id: "W2", Ename: "Joyce English", Hours: "20.0" }])

□ در این دو دستور در صورت عدم وجود مجموعه، ابتدا مجموعه ایجاد و سپس سند(ها) در آن درج می‌شوند. لذا نیازی به تعریف صریح یک مجموعه با دستور createCollection نیست مگر آنکه طراح بخواهد پارامترهای مربوط به مجموعه را به دلخواه تنظیم نماید.

پایگاه داده سندگرا – طراحی در پایگاه داده سندگرا

بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۳۴

طرح ۱: طراحی سند غیرنرمال با درج زیرسندها در سند

```
project {  
  _id: "P1",  
  Pname: "ProductX",  
  Plocation: "Bellaire",  
  Workers: [  
    { Ename: "John Smith",  
      Hours: 32.5  
    },  
    { Ename: "Joyce English",  
      Hours: 20.0  
    }  
  ]  
};
```


پایگاه داده سندگرا – طراحی در پایگاه داده سندگرا

بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۳۵

طرح ۲: طراحی سند غیرنرمال با آرایه‌ای از ارجاعات به اسناد

```
project {
  _id:          "P1",
  Pname:        "ProductX",
  Plocation:    "Bellaire",
  WorkerIds:    [ "W1", "W2" ]
}

worker {_id:      "W1",
  Ename:      "John Smith",
  Hours:      32.5
}

worker {_id:      "W2",
  Ename:      "Joyce English",
  Hours:      20.0
}
```


پایگاه داده سندگرا – طراحی در پایگاه داده سندگرا

بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۳۶

طرح ۳: طراحی اسناد نرمال ☐

```
project {
  _id:          "P1",
  Pname:        "ProductX",
  Plocation:    "Bellaire"
}
worker {
  _id:          "W1",
  Ename:        "John Smith",
  ProjectId:    "P1",
  Hours:        32.5
}
worker {
  _id:          "W2",
  Ename:        "Joyce English",
  ProjectId:    "P1",
  Hours:        20.0
}
```


□ بازیابی سند(ها) از مجموعه

db.collection.find(query, projection)

□ query فیلتر یا شرط بازیابی است. در صورت عدم استفاده، کل اسناد درون مجموعه بازیابی می‌شوند.

□ projection پرتوگیری روی اسناد منطبق با شرط را توصیف می‌کند. در صورت عدم استفاده، کل

فیلدها برگردانده می‌شوند. 0 بیانگر عدم نمایش صفت و 1 بیانگر نمایش آن است. در عبارت پرتو

نمی‌توان هم از 0 استفاده کرد و هم از 1 مگر اینکه بخواهیم id_ را در خروجی نداشته باشیم.

در طرح ۱: اطلاعات پروژه‌های P1 و P2

db.project.find({ _id: { \$in: ["P1", "P2"]} })

در طرح ۲: نام (و نه شناسه) کارکنانی که بیشتر از ۲۰ و کمتر از ۳۰ ساعت در پروژه‌ها کار کرده‌اند.

db.worker.find({ Hours: { \$gt: 20, \$lt: 30 } }, { _id:0, Ename:1 })

پایگاه داده سندگرا – عملیات CRUD در MongoDB

بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۳۸

بازیابی سند(ها) از مجموعه

در طرح ۳: اطلاعات پروژه با نام ProductZ و در شهر Tehran


```
db.project.find( { Pname: "ProductZ", Pcity: "Tehran" } )
```

در طرح ۱: نام پروژه‌هایی که کارکنانی با نام Davoud با ساعات کار بیشتر از ۲۰ در آنها کار می‌کنند.


```
db.project.find( { Workers: { $elementMatch:  
    { Ename: "Davoud",  
      Hours: { $gt: 20 } }  
    }  
  }, { _id: 0, Pname: 1 } )
```


مرتب‌سازی و محدودسازی

db.collection.find(...).sort({field1: asc-dsc, field2: asc-dsc, ...})

 مرتب‌سازی اسناد خروجی بر اساس فیلدهای field1, field2 و ... انجام می‌شود. asc-dsc می‌تواند یکی از مقادیر 1 (به معنای صعودی) و -1 (به معنای نزولی) را داشته باشد.

db.collection.find(...).limit(N)

 N سند اول حاوی شرط find را برمی‌گرداند.

db.collection.find(...).skip(N)

 همه اسناد حاوی شرط find به جز N سند اول را بر می‌گرداند.

لیست پنج نفر از کارکنان با بالاترین حقوق، به ترتیب الفبا

db.worker.find().sort({Esalary: -1, Ename: 1}).limit(5)

پایگاه داده سندگرا – عملیات CRUD در MongoDB

بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۴۰

حذف سند (تک یا گروهی) از مجموعه

db.collection.deleteOne(filter, {writeConcern: optionsDocument})

db.collection.deleteMany(filter, {writeConcern: optionsDocument})

اولین سندی که در مجموعه project نام پروژه آن ProductX است، را حذف کن.

db.project.deleteOne({Pname: "ProductX"})

همه اسنادی که در مجموعه project نام آنها Unknown است، را حذف کن.

db.project.deleteMany({Pname: "Unknown"})

□ بروزرسانی و یا جایگزینی سند (تک یا گروهی) در مجموعه

db.collection.updateOne(filter, update, options)

db.collection.updateMany(filter, update, options)

db.collection.replaceOne(filter, replacement, options)

محل پروژه‌ای که نام آن ProductX را به London تغییر بده.

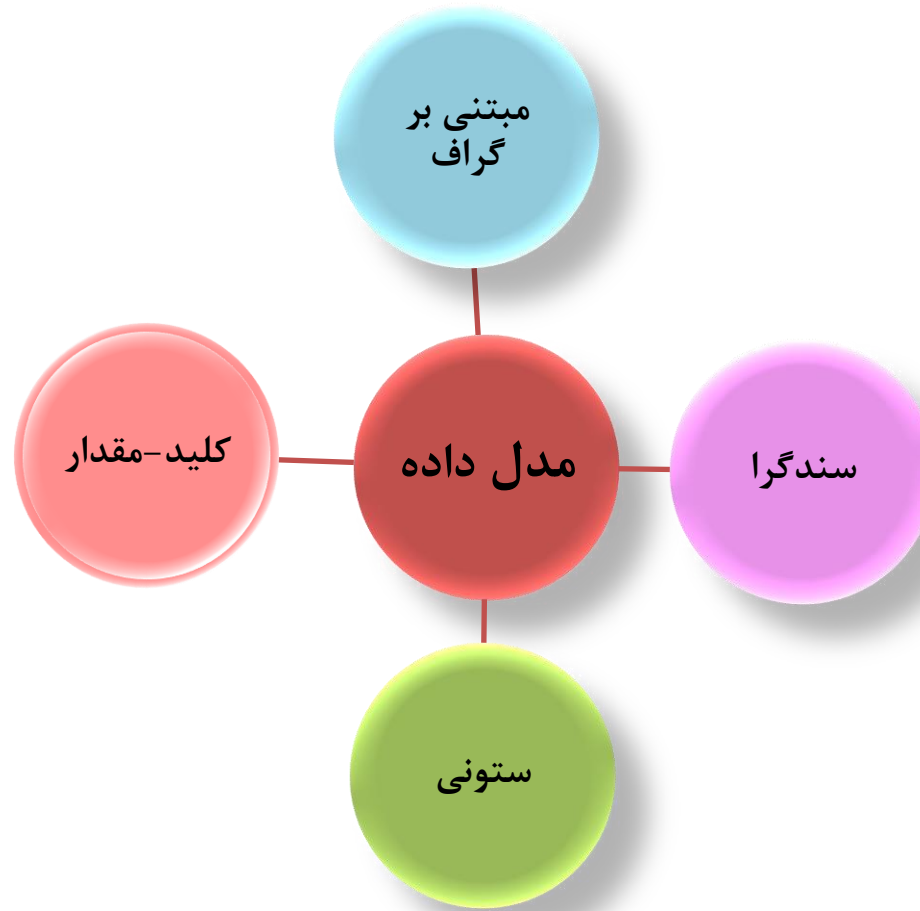
db.project.updateOne({Pname: "ProductX"}, { \$set: {Plocation: "London"}})

اطلاعات کارمند با شناسه W1 را با کارمندی با نام Jack Pit و تعداد ساعات ۴۲ جایگزین کن.

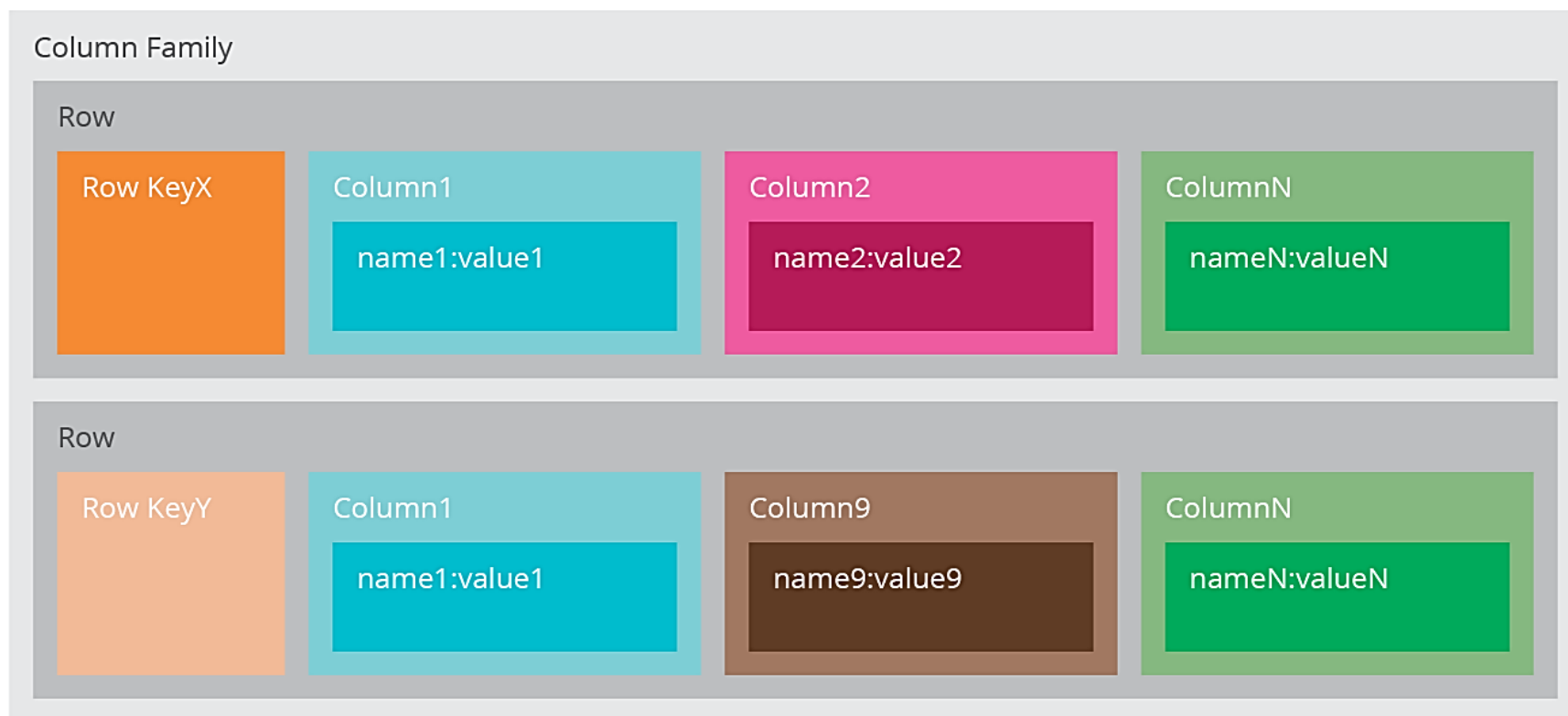
db.worker.replaceOne({_id: "W1"},

{_id: "W1", Ename: "Jack Pit", Hours: "42.0" })

□ مدل داده‌ای آن شامل تعدادی **جدول**، هر جدول شامل تعدادی **خانواده ستون** - **Column Family** (با تعریف و ساختار ثابت)، هر خانواده ستون دارای تعدادی **ستون** - **Column** (با ساختار متغیر) است. هر جدول شامل تعدادی **سطر** - **Row** است که هر یک دارای کلید یکتایی است.

□ **خانواده ستون (Column Family):** گروهی از ستون‌های مرتبط که با هم مورد دسترسی قرار

می‌گیرند و لذا در یک فایل ذخیره می‌شوند.

□ هر جدول یک یا چند خانواده ستون دارد.

□ خانواده ستون‌ها در هنگام تعریف جدول تعریف می‌شوند و **ثابت و غیرقابل تغییر** هستند.

□ به هر خانواده ستون تعدادی ستون می‌تواند منتسب شود که تعریف ثابت و مشخصی ندارند.

□ بازیابی اطلاعات مندرج در خانواده ستون‌ها می‌تواند با کارایی بالایی انجام شود، لذا ساختار

مناسبی برای انجام کارهای **آماری و تحلیلی** فراهم می‌نماید.

در یک سیستم فروشگاه اینترنتی می‌توان خانواده ستون‌های زیر را در نظر گرفت:

□ اطلاعات پروفایل مشتری

□ اطلاعات سفارشات

□ **ستون (Column):** پایه‌ای ترین عنصر این مدل که به یک خانواده ستون منتسب می‌گردد.

□ ساختار از پیش تعریف شده‌ای ندارد و هنگام درج در خانواده ستون، ساختار آن نیز توصیف می‌شود.

□ شامل سه تایی **نام، مقدار و مهر زمانی** است. با وجود مهر زمانی، می‌توان **نسخه‌های مختلفی** از مقدار یک ستون را نگهداری کرد. تعداد نسخ قابل نگهداری را معمولاً می‌توان تنظیم کرد.

□ هر ستون از ترکیب نام جدول، کلید سطر، نام خانواده ستون و نام ستون مشخص می‌شود.

(tableName.rowKey.columnFamily:columnName)

□ در فرآیند بازیابی، اخیرترین نسخه‌های مقدار ستون (مقادیر با بالاترین مهر زمانی) بازیابی می‌شوند. تعداد نسخه‌های اخیر که بازیابی می‌شوند معمولاً قابل تنظیم است.

person.info

```
{ name: "firstName", value: "Ali",  
  timestamp: 12345678998 }
```

ستون توصیف کننده «نام» با مقدار «علی»

در جدول person و خانواده ستون info

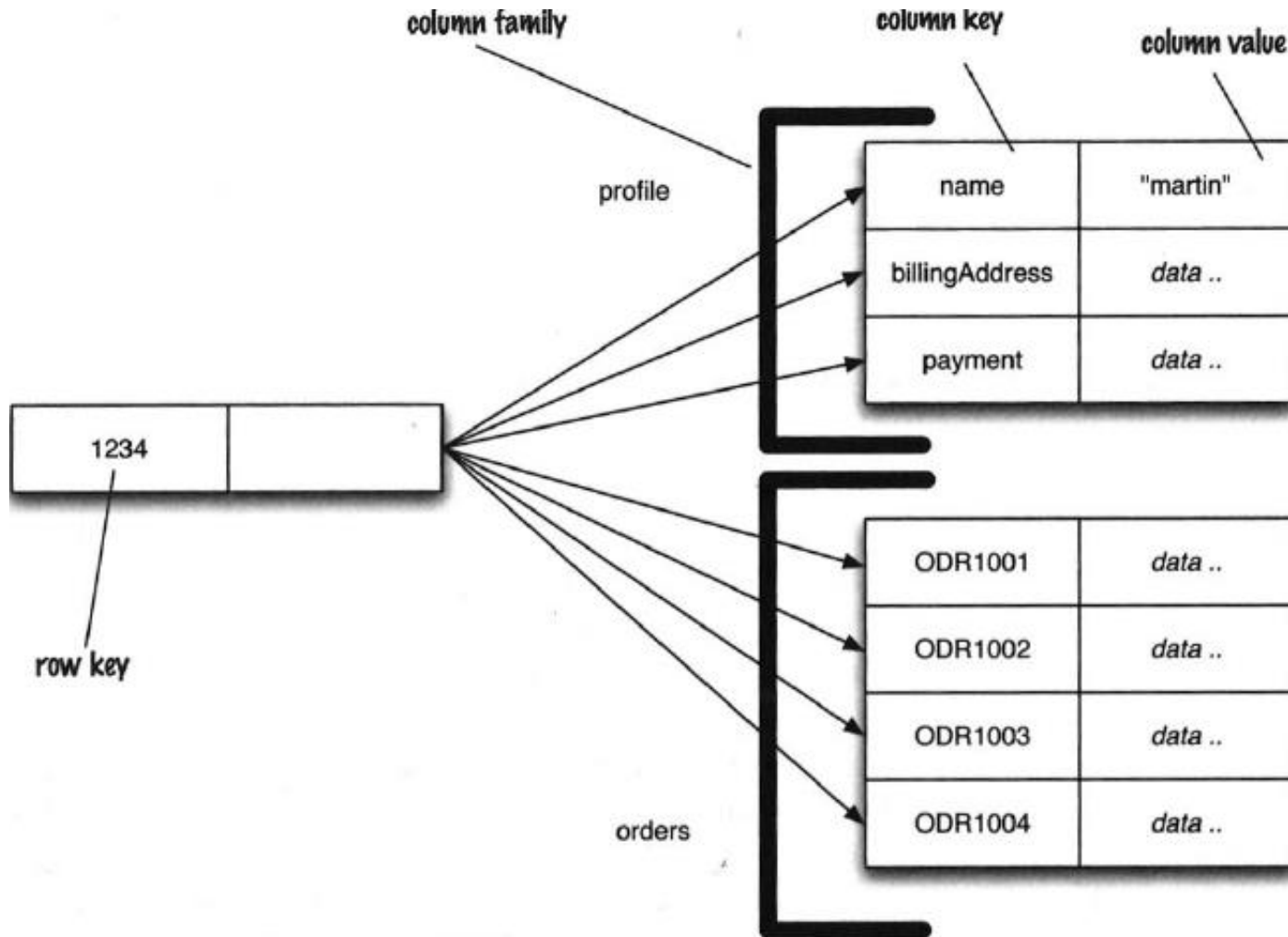

□ **سطر (Row):** داده‌ها در جدول‌ها در قالب تعدادی سطر خود توصیف-کننده ذخیره می‌شوند.

□ هر سطر مجموعه‌ای از ستون‌ها است که دارای **کلید سطر (Row Key)** مشترکی هستند.

		Column Family 1		Column Family 2	
Row Key 1		Column Name 1	Column Name 2	Column Name 3	...
		Column Value 1	Column Value 2	Column Value 3	...
Row Key 2		Column Name 4	Column Name 5	...	...
		Column Value 6	Column Value 6	...	...
.		.	.	.	.
.		.	.	.	.
.		.	.	.	.

پایگاه داده ستونی – عملیات CRUD در HBase

بخش یازدهم: پایگاه داده‌های NoSQL

۴۸

❑ **ایجاد جدول:** با معرفی نام جدول و نام خانواده ستون‌های آن که ثابت و غیرقابل تغییر است.

create tableName, columnFamily1, columnFamily2, ...

❑ **درج داده:** ثبت نام و مقدار ستون به همراه مهر زمانی در یک سطر

put tableName, rowKey, columnFamily:columnName, value, timeStamp

در صورت عدم درج timestamp به طور خودکار مهر زمانی جاری سیستم ثبت می‌شود.

❑ **بازیابی داده یک سطر** از یک جدول با استفاده از کلید سطر

get tableName, rowKey

❑ **بازیابی کل داده‌های یک جدول:** بازیابی کل سطرهای یک جدول

scan tableName


```
create 'EMP', 'Name', 'Address', 'Details'
put 'EMP', 'row1', 'Name:Fname', 'Javad'
put 'EMP', 'row1', 'Name:Lanme', 'Amiri'
put 'EMP', 'row1', 'Name:Nickname', 'JA'
put 'EMP', 'row1', 'Details:Job', 'Computer Engineer'
put 'EMP', 'row1', 'Details:Review', 'Good'
-----
put 'EMP', 'row2', 'Name:Fname', 'Pooneh'
put 'EMP', 'row2', 'Name:Lname', 'Moradi'
put 'EMP', 'row2', 'Details:Job', 'DBA'
-----
put 'EMP', 'row3', 'Name:Fname', 'Amir'
put 'EMP', 'row3', 'Name:Mname', 'R.'
put 'EMP', 'row3', 'Name:Lname', 'Zamani'
put 'EMP', 'row3', 'Address:ZipCode', '87652-12763'
put 'EMP', 'row3', 'Details:Job', 'CEO'
put 'EMP', 'row3', 'Details:Salary', '10,000,000'
```


پایگاه داده ستونی – مدیریت توزیع و ذخیره سازی در HBase

بخش یازدهم: پایگاه داده های NoSQL

۵۰

❑ **ناحیه (Region):** هر جدول به چند ناحیه (Region) تقسیم می شود که در هر ناحیه سطرهای

یک بازه از مقادیر کلید سطر ذخیره می شوند.

❑ **انباره (Store):** هر ناحیه شامل تعدادی انباره (Store) است. هر خانواده ستون به یکی از انباره ها

نگاشت می شود.

❑ **کارگزار ناحیه (Region Server):** ناحیه ها برای ذخیره سازی داده ها به کارگزارهای ناحیه که

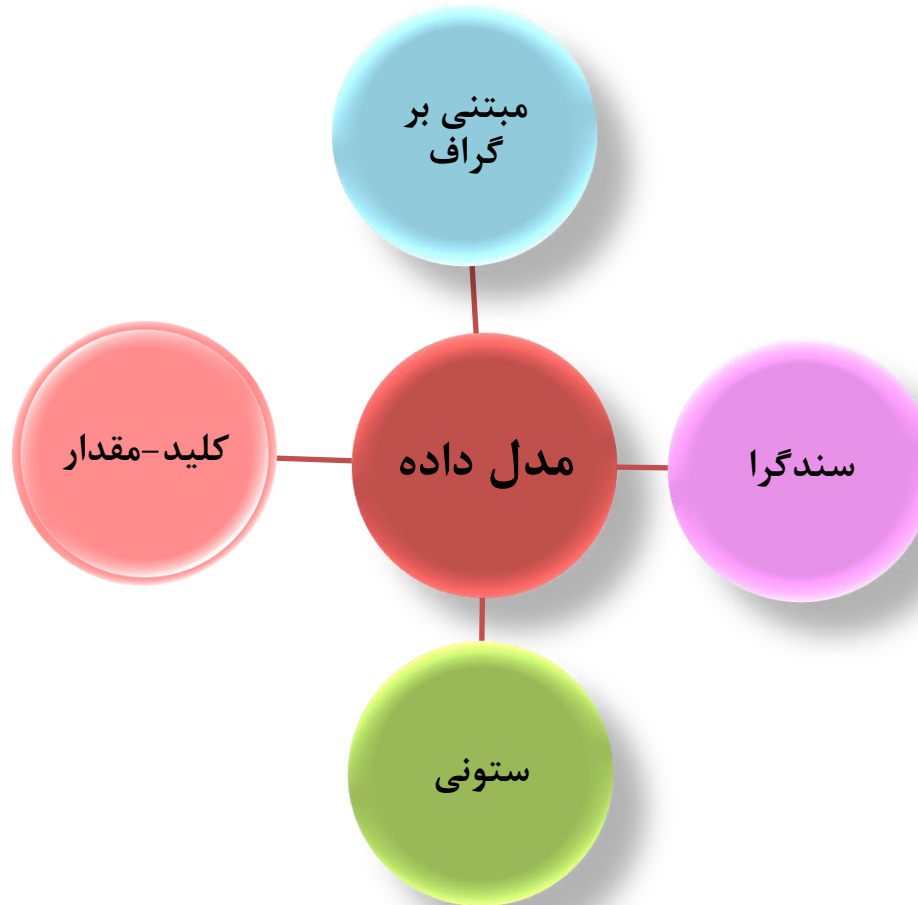
همان گره های ذخیره سازی هستند، منتسب می شوند.

❑ **یک کارگزار اصلی (Master Server)** مسئول پایش کارگزاران ناحیه، تقسیم جدول به تعدادی

ناحیه و انتساب ناحیه ها به کارگزاران ناحیه است.

❑ HBase از سیستم فایل توزیع شده هدوپ (HDFS) و سیستم Apache Zookeeper برای مدیریت

توزیع، تکرار و همزمانی (synchronization) داده ها در کارگزارهای ناحیه استفاده می کند.

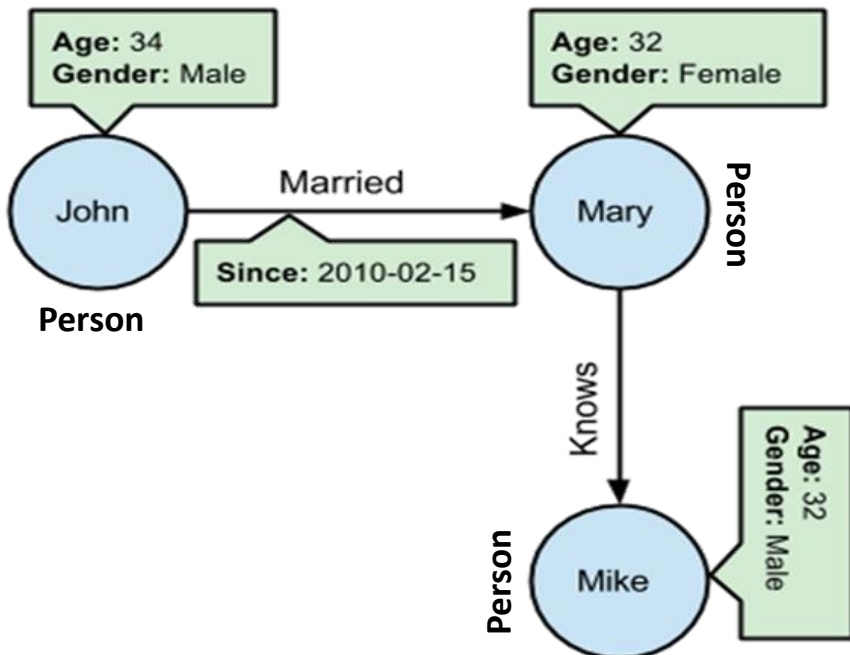

❑ داده‌ها به شکل گراف ذخیره می‌شوند.

❑ **راس‌ها یا گره‌ها** نمایانگر اشیاء و **یال‌ها** رابطه‌ی بین آن‌ها را مشخص می‌کنند.

❑ هدف اصلی این نوع پایگاه داده، بهینه‌سازی **ذخیره و بازیابی روابط بین موجودیت‌ها** است.

□ مدل داده‌ای مبتنی بر گراف شباهت زیادی با مدل داده‌ای ER/EER دارد با این تفاوت عمده که این مدل داده برای پایگاه داده توزیع شده استفاده می‌شود ولی ER/EER برای طراحی پایگاه داده کاربرد دارد.

□ تناظر بین مفاهیم ER/EER با مفاهیم پایگاه داده مبتنی بر گراف Neo4j

مفاهیم ER/EER	مفاهیم Neo4j
نمونه موجودیت	گره (Node)
نوع موجودیت	برچسب گره (Node Label)
نمونه ارتباط	ارتباط (Relationship)
نوع ارتباط	نوع ارتباط (Relationship Type)
صفت	خصوصیت (Property)

ارتباط دوطرفه

ارتباط یکطرفه

تعریف گره‌های گراف شامل EMPLOYEE, DEPARTMENT, PROJECT, LOCATION به

همراه خصوصیات آنها

```
CREATE (e1: EMPLOYEE, {Empid: '1', Lname: 'Smith', Fname: 'John', Minit: 'B'})
CREATE (e2: EMPLOYEE, {Empid: '2', Lname: 'Wong', Fname: 'Franklin'})
CREATE (e3: EMPLOYEE, {Empid: '3', Lname: 'Zelaya', Fname: 'Alicia'})
CREATE (e4: EMPLOYEE, {Empid: '4', Lname: 'Wallace', Fname: 'Jennifer', Minit: 'S'})
...
CREATE (d1: DEPARTMENT, {Dno: '5', Dname: 'Research'})
CREATE (d2: DEPARTMENT, {Dno: '4', Dname: 'Administration'})
...
CREATE (p1: PROJECT, {Pno: '1', Pname: 'ProductX'})
CREATE (p2: PROJECT, {Pno: '2', Pname: 'ProductY'})
CREATE (p3: PROJECT, {Pno: '10', Pname: 'Computerization'})
CREATE (p4: PROJECT, {Pno: '20', Pname: 'Reorganization'})
...
CREATE (loc1: LOCATION, {Lname: 'Houston'})
CREATE (loc2: LOCATION, {Lname: 'Stafford'})
CREATE (loc3: LOCATION, {Lname: 'Bellaire'})
```


تعریف یالهای (ارتباطات) گراف شامل WorksFor، Manager، LocatedIn، WorksOn به همراه

خصوصیات آنها

```
CREATE (e1) - [ : WorksFor ] -> (d1)
```

```
CREATE (e3) - [ : WorksFor ] -> (d2)
```

...

```
CREATE (d1) - [ : Manager ] -> (e2)
```

```
CREATE (d2) - [ : Manager ] -> (e4)
```

...

```
CREATE (d1) - [ : LocatedIn ] -> (loc1)
```

```
CREATE (d1) - [ : LocatedIn ] -> (loc3)
```

```
CREATE (d1) - [ : LocatedIn ] -> (loc4)
```

```
CREATE (d2) - [ : LocatedIn ] -> (loc2)
```

...

```
CREATE (e1) - [ : WorksOn, {Hours: '32.5'} ] -> (p1)
```

```
CREATE (e1) - [ : WorksOn, {Hours: '7.5'} ] -> (p2)
```

```
CREATE (e2) - [ : WorksOn, {Hours: '10.0'} ] -> (p1)
```

```
CREATE (e2) - [ : WorksOn, {Hours: 10.0} ] -> (p2)
```

```
CREATE (e2) - [ : WorksOn, {Hours: '10.0'} ] -> (p3)
```

```
CREATE (e2) - [ : WorksOn, {Hours: 10.0} ] -> (p4)
```


برخی عملگرهای ساده شده در زبان پرس‌وجوی Cypher

Finding nodes and relationships that match a pattern: `MATCH <pattern>`

Specifying aggregates and other query variables: `WITH <specifications>`

Specifying conditions on the data to be retrieved: `WHERE <condition>`

Specifying the data to be returned: `RETURN <data>`

Ordering the data to be returned: `ORDER BY <data>`

Limiting the number of returned data items: `LIMIT <max number>`

Creating nodes: `CREATE <node, optional labels and properties>`

Creating relationships: `CREATE <relationship, relationship type and optional properties>`

Deletion: `DELETE <nodes or relationships>`

Specifying property values and labels: `SET <property values and labels>`

Removing property values and labels: `REMOVE <property values and labels>`

1. MATCH (d : DEPARTMENT {Dno: '5'}) – [: LocatedIn] → (loc)
RETURN d.Dname , loc.Lname
2. MATCH (e: EMPLOYEE {Empid: '2'}) – [w: WorksOn] → (p)
RETURN e.Ename , w.Hours, p.Pname
3. MATCH (e) – [w: WorksOn] → (p: PROJECT {Pno: 2})
RETURN p.Pname, e.Ename , w.Hours
4. MATCH (e) – [w: WorksOn] → (p)
RETURN e.Ename , w.Hours, p.Pname
ORDER BY e.Ename
5. MATCH (e) – [w: WorksOn] → (p)
RETURN e.Ename , w.Hours, p.Pname
ORDER BY e.Ename
LIMIT 10
6. MATCH (e) – [w: WorksOn] → (p)
WITH e, COUNT(p) AS numOfprojs
WHERE numOfprojs > 2
RETURN e.Ename , numOfprojs
ORDER BY numOfprojs
7. MATCH (e) – [w: WorksOn] → (p)
RETURN e , w, p
ORDER BY e.Ename
LIMIT 10
8. MATCH (e: EMPLOYEE {Empid: '2'})
SET e.Job = 'Engineer'

نمونه‌هایی از پرس‌وجوهای Cypher

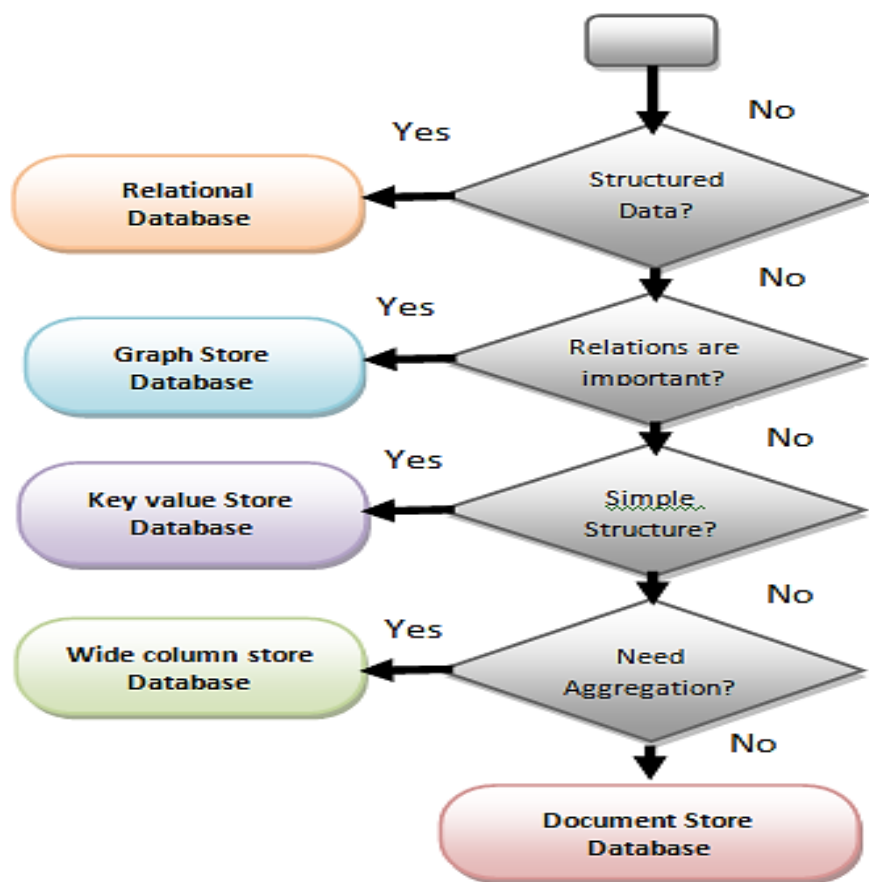
کدام نوع پایگاه داده مناسب است؟

□ بستگی به نیاز برنامه کاربردی دارد

□ اندازه‌ی داده و پیچیدگی

□ تئوری CAP

□ ساختار و ساختیافتگی داده

پرسش و پاسخ ...

amini@sharif.edu